

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2945/2023. számú ügyben
a nyugdíjra kiadott végrehajtói letiltásnak a végrehajtás
felfüggesztését követő kezelésével összefüggésben

Előadó: Bolvári Zoltánné dr.

Érintett szervek: önálló bírósági végrehajtó
Magyar Államkincstár

2023.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2945/2023. számú ügyben**

Az eljárás megindítása

Egy nyugdíjas magánszemély a vele szemben indított végrehajtási eljárással kapcsolatban fordult hivatalomhoz. Panaszos azt sérelmezte, hogy a vele szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárást a Pécsi Járásbíróság (a továbbiakban: Járásbíróság) 2023. március 28. napján felfüggesztette, ennek ellenére a Magyar Államkincstár még a 2023. április hónapban kifizetett nyugellátásából is levonta a követelést és a végrehajtót megillető behajtási jutalékot.

A panasz alapján felmerült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményének és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének vagy közvetlen veszélyének gyanúja. Erre tekintettel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 18. §-a és a 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam.

A vizsgálat során az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontja alapján megkereséssel éltem a végrehajtási ügyben eljáró önálló bírósági végrehajtó (a továbbiakban: Végrehajtó), a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar hivatalvezetője és a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) Elnöke felé.

Érintett alapvető jog

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „Magyarország független, demokratikus jogállam.” (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.” (Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XXIV. cikk (1) bekezdés)

Alkalmazott jogszabályok

- Alaptörvény
- Ajbt.
- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.)
- A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.)
- A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.)

A megállapított tényállás

A panaszossal szemben indított végrehajtási eljárást a Járásbíróság 2023. március 28. napján 6 hónapra felfüggesztette. Ezt követően a Magyar Államkincstár a 2023. április hónapban kifizetett nyugellátásból a felfüggesztés ellenére levonta a követelést és a Végrehajtót megillető behajtási jutalékot, amelyet panaszos kifogásolt. Az ügyben megkeresett szervek a következő tájékoztatást adták.

1. A Végrehajtó arról tájékoztattott, hogy őt a Járásbíróság 2023. március 28-án – a végrehajtási eljárást felfüggesztő bírósági végzés meghozatalának napján – rövid úton való

megkereséssel (telefonon) tájékoztatta a végrehajtási eljárás hat hónap időtartamra történő felfüggesztéséről. A Végrehajtó ugyanezen a napon a letiltás felfüggesztéséről megkeresést küldött a Kincstár részére, amely az elektronikusan megküldött tájékoztatást 2023. március 30. napján vette át a letöltési igazolás szerint.

A Végrehajtó részére 2023. március 29. napján a Járásbíróságtól hivatalos úton is megérkezett a felfüggesztésről szóló végzés, amelyet a Végrehajtó ugyanazon a napon szintén megküldött a Kincstár részére. A letöltési igazolás szerint a végzést 2023. március 30. napján vette át a Kincstár. A Végrehajtó az őt megillető 3.709, - Ft behajtási jutalékot a Kincstár részére visszautalta arra tekintettel, hogy a hó végi felfüggesztő végzés miatt lehetségesnek tartotta, hogy a Kincstár még az április havi nyugdíj folyósításnál levonta azt.

2. A Magyar Államkincstár tájékoztatása szerint 2023. március 30-án érkezett hivatalukhoz a Végrehajtó felhívása, amelyben a Járásbíróság döntésére hivatkozva 6 hónapra felfüggesztette a letiltás végrehajtását.

A Végrehajtó felhívásának beérkezése időpontjában a Kincstár a nyugdíjból történő levonás megszüntetéséről csak 2023. május hónaptól tudott intézkedni, mivel a tárgy hónapban történő nyugdíjkifizetés biztosítása érdekében ekkorra a 2023. áprilisi nyugellátások módosításával összefüggő feldolgozás már befejeződött. Erre tekintettel panaszos nyugellátásából 2023. április hóban még valóban levonásra és átutalásra került a végrehajtást kérőnek 46.357, - Ft tartozás, valamint ezen összeg után a Végrehajtót megillető 3.709, - Ft behajtási jutalék.

A Végrehajtó a 3.709, - Ft behajtási jutalékot visszautalta a Kincstár részére, amelyet a Kincstár a panaszos részére postai úton 2023. május 22-én kiutalt. A végrehajtást kérőtől a 46.357, - Ft nem érkezett vissza, ezért annak a panaszos részére való kiutalása nem történt meg.

A Kincstár mindezek alapján a levonás megszüntetéséről – a letiltás felfüggesztéséről szóló döntésről való tudomásszerzést követően haladéktalanul – a legkorábbi esedékességtől, azaz 2023. május havi számfejtési hónaptól intézkedett, így ennek megfelelően a levonás felfüggesztésének időtartama 2023. májustól 2023. október végéig tart.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint e bekezdésben felsorolt hatóság tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés a) és k) pontja értelmében a közigazgatási szerv és az önálló bírósági végrehajtó hatóságnak minősül, így e szervek tevékenységének, mulasztásának vizsgálatára hatásköröm kiterjed.

Az Ajbt. 28. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosja az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket.

Az Ajbt. 32. § (1) alapján, ha a rendelkezésre álló adatok szerint az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságot a vizsgált hatóság saját hatáskörében meg tudja szüntetni, az alapvető jogok biztosja kezdeményezheti a vizsgált hatóság vezetőjénél a visszásság orvoslását.

II. Az érintett alapvető jog tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre.

Az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése értelmében Magyarország független, demokratikus jogállam. A jogállamiság fogalmát, tartalmát az Alkotmánybíróság számos határozatában értelmezte megállapítva, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2.§ (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az addig kialakított alkotmánybírósági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekinthető. A jogbiztonság követelménye az állam köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Az Alkotmánybíróság határozataiban rámutatott arra is, hogy a jogállamiság elvéből fakadó követelmény az is, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által szabályozott eljárási rendben, az anyagi jog által megállapított keretek között hozzák meg döntéseiket. (Lásd. 9/1992. (I. 30.) AB határozat, 56/1991. (XI. 8.) AB határozat)

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A tisztességes eljárásról kialakított álláspontját az Alkotmánybíróság elvi jelentőséggel először a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze, amelyet a 8/2015. (IV.17.) számú határozatában megerősített: a tisztességes eljárás „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

A jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének mind szabályozási szinten, mind a jogalkalmazó szervek gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell.

III. Az ügy érdemében

A Vht.-ben szabályozott „végrehajtás felfüggesztése” jogintézmény jogkövetkezménye, hogy az a végrehajtási eljárást megakasztja, a végrehajtó által megtett intézkedések hatályukban fennmaradnak, fő szabályként azonban a végrehajtó a felfüggesztés időtartama alatt újabb intézkedést nem tesz.

A végrehajtás felfüggesztését bíróság állapíthatja meg a Vht.-ben meghatározott okokból, amelynek két esete van: amikor a Vht. 48. § (1) és (2) bekezdése alapján kötelező, és amikor a Vht. 48. § (3) bekezdése alapján nem kötelező (mérlegelhető) a végrehajtás felfüggesztése.

A Vht. 48. § (3) bekezdése értelmében a végrehajtást foganatosító bíróság *az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást*, ha az adós a felfüggesztésre okot

adó, méltányolható körülményt igazolta, és az adóst a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírsággal. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése meghatározza, hogy a bíróság mit mérlegel döntése meghozatala során. Eszerint a bíróság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmények körében kiemelten értékeli különösen az adós által eltartásra köteles és tartásra szoruló személyek számát, az adós vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegségét, a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófát.

A Vht. 50. § (1) bekezdése szerint a bíróság *a végrehajtást valamennyi vagy azon végrehajtási cselekményre kiterjedő hatállyal függeszti fel, amely a felfüggesztés okára és céljára figyelemmel feltétlenül szükséges; a felfüggesztés nem terjed ki a végrehajtás foganatosítása során szükséges bírósági döntések meghozatalára és a felfüggesztést megelőzően előterjesztett végrehajtási jogorvoslati kérelmek elbírálására.* E rendelkezés alapján a bíróság dönthet úgy, hogy egyes végrehajtási cselekmények, intézkedések megtétele továbbra is szükséges, azonban erről kifejezetten rendelkeznie kell.

A Vht. 50. § (1) bekezdése rendelkezik arról is, hogy *a végrehajtás felfüggesztésének hatálya a felfüggesztést elrendelő határozat meghozatalának időpontjában áll be.* Annak érdekében, hogy a felfüggesztés hatálya a határozat meghozatalának napján be tudjon állni a (2) bekezdés előírja a bíróság számára, hogy *a felfüggesztést azonnal közölje a végrehajtóval.*

A felfüggesztett végrehajtást a Vht. 51. §-a szerint a felfüggesztést elrendelő bíróság – illetőleg a polgári perrendtartásban vagy más törvényben megállapított más bíróság – intézkedésére lehet tovább folytatni.

A Tny. 79. § (3) bekezdése kimondja, hogy a nyugdíjfolyósító szerv által folyósított ellátásokból történő levonásra a bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Jelen ügyben a panaszos (adós) kérelmére *a Járásbíróság 2023. március 28-án meghozott végzésében a panaszos ellen folyamatban volt végrehajtást hat hónappal felfüggesztette.* A végzés rendelkező része – a Vht. 50. § (1) bekezdésével összhangban – kimondja, hogy *a felfüggesztés hatálya a határozat meghozatalának időpontjában, 2023. március 28. napján áll be.*

A Járásbíróság a panaszos felfüggesztés iránti kérelmét megalapozottnak találta, a végzés indokolása szerint panaszos a felfüggesztésre okot adó méltányolható körülményeket igazolta.

A Járásbíróság megállapította, hogy panaszos, a házastársa, valamint a lánya is tartós és súlyos betegségben szenved. Egészségi állapotuk és jövedelmi viszonyaik nagy nehézséget jelentenek számukra a mindennapi életben. Mindezek alapján *a Járásbíróság panaszos körülményeit méltányolhatónak tartotta és a végrehajtást kérő végrehajtáshoz fűződő érdekeit is szem előtt tartva hat hónap időtartamra felfüggesztette a végrehajtást,* amely idő átmenetileg lehetőséget nyújthat panaszos részére a végrehajtás alóli mentesülésre.

A végzésben a Járásbíróság nem rendelkezett arról, hogy csak meghatározott végrehajtási cselekményekre kiterjedően rendelte volna el a végrehajtás felfüggesztését, így a *végrehajtást valamennyi végrehajtási cselekményre kiterjedő hatállyal függesztette fel a Járásbíróság.*

A Járásbíróság ítélete alapján tehát *a végzés meghozatala napjától egyetlen végrehajtási cselekményt sem lehetett elvégezni, ezt követően tehát a panaszos nyugdíjából sem lehetett volna levonást teljesíteni.*

A Végrehajtót a Járásbíróság a Vht. 50. § (2) bekezdésének megfelelően 2023. március 28-án, a végrehajtási eljárást felfüggesztő bírósági végzés meghozatalának napján, rövid úton való megkereséssel (telefonon) tájékoztatta a végrehajtási eljárás hat hónap időtartamra történő felfüggesztéséről.

A Végrehajtó ugyanezen a napon a letiltás felfüggesztéséről megkeresést küldött a Kincstár részére, amely az elektronikusan megküldött tájékoztatást 2023. március 30. napján

vette át a letöltési igazolás szerint.

A Végrehajtó a részére 2023. március 29. napján a Járásbíróságtól hivatalos úton is megkapott felfüggesztő végzést is még aznap megküldte a Kincstár részére. A végzést a Kincstár a letöltési igazolás szerint 2023. március 30. napján vette át.

A Végrehajtó intézkedése kapcsán tehát mulasztás nem állapítható meg.

A Kincstár válasza szerint a végrehajtás felfüggesztését követően a panaszos nyugellátásából 2023. április hónapban még levonásra és átutalásra került a végrehajtást kérőnek 46.357, - Ft tartozás, valamint ezen összeg után a végrehajtót megillető 3.709, - Ft behajtási jutalék. A Kincstár az április hónapban történt levonást azzal indokolta, hogy mivel a tárgyhónapban történő nyugdíjkifizetés biztosítása érdekében 2023. 03. 30. napon a 2023. áprilisi nyugellátások módosításával összefüggő feldolgozás már befejeződött, így a nyugdíjból történő levonás megszüntetéséről csak 2023. május hónaptól tudott intézkedni, ennek megfelelően a felfüggesztés időtartama 2023. október végéig tart.

Megállapítom tehát, hogy a Kincstár ezen eljárása nem felel meg a hatályos jogszabályi előírásoknak, így a Vht. fent hivatkozott rendelkezéseinek, továbbá a nyugdíjfolyósító szerv által folyósított ellátásokból történő levonásra a Vht. előírásainak alkalmazását előíró Tny. 79. § (3) bekezdésének sem.

A Bszi. 6. §-a arról rendelkezik, hogy *a bíróság határozata mindenkire kötelező*, ideértve azt is, ha a bíróság valamely ügyben hatáskörét vagy ennek hiányát állapítja meg. A Kincstár a hatályos jogszabályi előírásokon felül ebben az esetben a bíróság döntését sem tartotta be.

A Végrehajtó válaszában tájékoztatott arról, hogy az őt megillető 3.709, - Ft behajtási jutalékot visszautalta a Kincstár részére, amelyet a Kincstár panaszos részére postai úton 2023. május 22-én kiutalt.

A Kincstár tájékoztatása szerint a panaszostól áprilisban levont további 46.357, - Ft a végrehajtást kérőtől nem érkezett vissza, ezért annak kiutalására nem volt lehetőség. A Kincstár arra nem tért ki tájékoztatásában, hogy kérte-e a végrehajtást kérőtől ezen összeg visszautalását, így nem igazolható, hogy ezt megkísérelte volna. A Vht. külön a végrehajtás felfüggesztésével összefüggésben nem tér ki a munkáltató (itt a nyugdíjfolyósító), pénzforgalmi szolgáltató felelősségére. A Vht. 79. §-a azonban rendelkezik a munkáltató felelősségéről a munkabérré vezetett végrehajtásra vonatkozó köteleesség megszegése esetére, továbbá a 79/E. §-a a pénzforgalmi szolgáltató felelősségéről, ha a végrehajtást foganatosító hatóság rendelkezése ellenére az adós vagy más javára teljesíti vagy nem ismeri el, hogy az adóست megillető pénzösszeget kezeli, vagy a végrehajtást foganatosító hatóság rendelkezését nem teljesíti, vagy ha az adóست megillető, de végrehajtás alá nem vonható mentes pénzösszeget az előírások ellenére kifizeti. E rendelkezések a munkáltató, pénzforgalmi szolgáltató helytállási kötelezettségét írják elő. Álláspontom szerint ebben az esetben a Kincstár, mint nyugdíjfolyósító szerv, ugyancsak helytállási kötelezettséggel tartozott az általa április hónapban – jogszabályellenesen – levont összegért, amelyet azonban – ellentétben a végrehajtóval, aki az őt az adott hónapban meg nem illető behajtási jutalékot visszautalta a Kincstárnak –, a Kincstár nem utalt vissza a panaszos részére.

A Kincstár intézkedése következtében nem hatályosult a Járásbíróság – a panaszos, a házastársa, valamint a lánya is tartós és súlyos betegségére tekintettel, egészségi állapotukra és jövedelmi viszonyaikra figyelemmel, a számukra nagy nehézséget jelentő végrehajtási eljárás – végzése meghozatalának napjával történő felfüggesztésére irányuló döntése.

A Kincstár mindezzel Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményének sérelmét és az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét idézte elő.

Panaszos esetében a sérelem már nem orvosolható, mivel a Kincstár által történő felfüggesztés 2023. október végén lejár és a végrehajtás november hónaptól folytatódik.

Tekintettel azonban arra, hogy természetes személyek nagyobb csoportját érintheti, fontosnak tartom, hogy a Kincstár tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy késedelem nélkül eleget tudjanak tenni a végrehajtási eljárást felfüggesztő bírósági döntéseknek.

Intézkedéseim

A jelentésben feltárt alapvető joggal összefüggő visszasság jövőbeni megelőzése érdekében az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a Magyar Államkincstár elnökét, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a Kincstár a jogszabályi előírásoknak megfelelően kezelje a végrehajtás felfüggesztését.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos